

magát ostoroztatni pedig, átkozott inger lehet az írásra: magát gúnynak, kacajnak tárgyául kitenni, irtózik a' szemérem

Az Író - népet szabad Respublicának tartom; azért abban sem vallásbeli külömbséget, sem Dictatúrát, sem Despotismust nem esmerek; de nemességet, sőt Mánási rangot igen is; mellyet a' léleknek, szívnek, elmének, nyelvnek ereje, hatalma, tehetsége, gazdagsága, műveltsége, lángja és sugára ad. Én senkinek Vezére vagy Majma lenni sem nem akarok sem nem tudok; tulajdon természetem szerént, tulajdon körömben, levegőmben lehellek, járok és szóllok; 's legnagyobb örömem, másoktól is ezt cselekedve látnom. Minden ember a' maga lábán jár, szépen vagy rútúl, de még is legjobban. *Kisfaludy Sándor.*

A' külföldi Szitáskodások többnyire vagy nagyon szemöldökösök, vagy igen felületesek, vagy szilkokkal vagy dicséretekkal vagynak eltelve, vagy éppen semmit sem mondanak sok puszta szóval, úgy hogy éppen semmi nyomot nem hagynak hátra az Olvasó' lelkében, mivel nem támasztják okokkal előadásait, pedig a' Literatúrának egy neme sem kívánna meg kevésbbé lihaságot és több részrehajlatságot a' könyvbírálásnál. Az Olvasó nem szorúl bírálásra; a' ki pedig a' bírált köny-

vet nem olvasta, ugyan megelégszik e az efféle kritikákkal: *Dieses Gedicht ist brav gedichtet; es characterisirt die bekannte Kraft, Leichtigkeit und Wahrheitsliebe des Verfassers* —? — — Ugyan ki fog illy birócskák' akár szitkai, akár magasztalásai után valamelly darabhoz nyúlni; vagy legalább annak olvasására áhítózni?

De bár miként izetlenkednek is Külföldi Uraimék, kivált könyvbírálási Literatúrájokban, nem igen bánnám én azt, ha nem sejteném, mikép gerjednek és szaporodnak Magyarjaink mímelésekre, és mikép' kezd idegen kaptára verődni nálunk is már ezen Literatúra' - neme. Ez a' naplókönyv - tanulmányosság, *Journal-Gelehrsamkeit*, valóságos temetője a' valódi tanúltságnak, csupán felpuffasztja az elméket, de nem táplálja, nem neveli, nem gyarapítja: ez egy igazi hólyagosítás; mind az Író' mind az Olvasó' idejét rabolja. — — Ha meggondolom, hogy nálunk íratnak az effélék, és azután kiküldetnek; megvallom, nem igen épülök még e' tekintetben is elharapódzó KÜLFÖLDISEDÉSÜNKBEN.

Sok jó és szép van a' külföldi Literatúrában, de még sem akarnám, hogy a' miénket egészen hasonló lélek ihlesse: nem csak azért, mert az a' lélek némelly jó és felséges mellett, végtelen hitványságokat szült; hanem azért is, mert a' magyar Génusz sok tekintetben egészen

más lehelletű. Egy nemzet sincs Európában, melly ha természeti ihletését követné, és a' külföldi Literatúrákat nem úgy mint vezér, hanem csak úgy mint felmelegítő fény lángokat nézné, könnyebben vihetné Literntaráját azon pontra, mellyben a' hathatósság a' könnyűséggel és kecsességgel öszvefoly, és a' száját; fület, lelket és szívet egyszersmind igézve bájolja. *Gróf Dessewffy József.*

5

A^o Poesis, mint a' szép Mesterségek általán fogva, érzéseken fnndáltatik, 's érzéseket veszen czélba. Az érzés az emberi lélekből fejlődik ki; 's minden, a' kiben ez a' kifejlés egy vagy más úton akadályt nem szenvedett, alkalmas lehet, valamelly poetai művnek becsét, kisebb vagy nagyon mértékben, érezni. Természetes, hogy itt az érzés alatt egyedül a' Szépnek, 's az azzal határos Felségesnek, Nagynak, Kellemesnek... érzését kell értenünk; a' mit a' testiségtől kölcsönözött szóval *Izlésnek* szoktunk nevezni. 'S ezen ízlés teszi a' józan Kritikának fundamentomát.

De ki nem tapasztalhatta, hogy kevés dolog van a' világon, a' melly több individualis változásoknak lenne kitéve mint az ízlés? Ki nem tudja, mi számtalan ízlésbeli nem csak külömb-